

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 26.6.2006

Číslo: Ročník 16 (2006), Číslo 2

Sekce: Trocha odbornosti

Název článku: Měření a vážení v knihovnách

Autor: Eva Semrádová, oddělení služeb knihovnám SVK HK

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=692>

Měření a vážení v knihovnách

**Eva Semrádová, oddělení služeb knihovnám
SVK HK**

Knihovníků, kteří uvažují o kvalitě služeb svých knihoven, přibývá: snaží se zmapovat potřeby a přání čtenářů, analyzují svoji finanční a personální situaci, měří své výkony pomocí denních statistik. Kvalitou se zabývají mnohá knihovnická setkání a je cílem tohoto časopisu propagovat knihovny, od kterých je možno se něčemu přiučit. **Výměna zkušeností** s ostatními knihovnami nám nabízí zjistit příčiny, které vedly k dosažení dobrých výsledků, a využít ověřené postupy. Knihovny se nemusí bát konkurence, a tak je vzájemná výměna informací předností a obohacuje všechny aktivně zapojené strany.

Při hledání nástrojů pro zvyšování kvality se nabízí k využití **metoda měření výkonů knihoven (= benchmarking knihoven)**, která na základě celostátně platné soustavy standardů a indikátorů vybízí knihovny k porovnávání s ostatními stejně velkými knihovnami a učení se od knihoven s „nejlepší praxí“.

Od loňského roku máme k dispozici standardy VKIS , tj. 5 ukazatelů dle Metodického pokynu MK k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb¹⁾, a v současné době zveřejnila Národní knihovna ČR svůj záměr vytvořit celý „benchmarkingový systém“ pro hodnocení činnosti veřejných knihoven - vše o projektu je dostupné na webové stránce: <http://knihovnam.nkp.cz/> , oddíl Měření výkonu a kvality v knihovnách. Do prvního veřejného měření se dobrovolně přihlásilo 42 českých knihoven všech velikostí, od malých obcí s méně než 200 obyvateli ze Severomoravského kraje až po Moravskou zemskou knihovnu v Brně. Z našeho Královéhradeckého kraje se účastní Městská knihovna v Jičíně a Studijní a vědecká knihovna Hradec Králové. Knihovny budou rozděleny do kategorií podle velikosti obsluhované populace a jejich výkony budou podrobeny měření podle celostátních indikátorů. Mezi indikátory budou pravděpodobně již výše zmíněné standardy VKIS, pak takové přepočtené ukazatele, které se v našem kraji již dříve používaly (např. % čtenářů z obsluhované populace nebo počet výpůjček na 1 obyvatele), ale přibude i nové měření – v návrhu, který nyní prochází diskuzí, se objevuje např. objem přírůstků na 1 obyvatele, kolektivní akce pro veřejnost na 1000 obyvatel, elektronické služby, počet zaměstnanců na 1000 obyvatel, rozpočet knihovny jako % z rozpočtu obce. Před prvním sestavováním „žebříčku úspěšnosti“ by pak ještě mělo být provedeno **vážení indikátorů**, tj. bude určeno pořadí důležitosti indikátorů, případně některým přidělen koeficient pro výpočet.

Uvedení projektu Měření knihoven do praxe by mělo povzbudit přihlášené knihovny ke změnám ve vlastní organizaci, ale dotkne se i knihoven, které se zatím do veřejné databáze nepřihlásily. Hledání nových ukazatelů pro měření si vynutilo **revizi a doplnění definic** všeho, co v knihovnách statisticky sledujeme, a následovat musí **aktualizace statistického výkazu KULT**. Nová soustava celostátních indikátorů bude dobrou pomůckou, kterou využijí pověřené a krajské knihovny při sledování úspěšnosti obsluhovaných knihoven. V Královéhradeckém kraji budujeme databázi knihoven zapojených do regionálních služeb již několik let a zveřejňujeme statistické výsledky oblastí, ale rádi se poučíme z měření, které bude mít celostátní prestiž.

1) *Standardům v knihovnách bylo věnováno v roce 2005 druhé číslo zpravodaje U NÁS, včetně přílohy s plným změním metodického pokynu Ministerstva kultury ČR.*

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz
· knihovna@svkhk.cz · studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>